

Ouders & Privacy

Hoe kijken ouders tegen de privacy van hun kind aan, wat weten zij hiervan en hoe gaan zij hier zelf mee om?

Februari 2018

Bijna de helft van de ouders vindt veiligheid belangrijker dan privacy, de andere helft vindt beide aspecten even belangrijk of vindt dat ze niet tegenover elkaar staan. Wel maken ouders zich zorgen over privacykwesties en ze hebben ook behoefte aan meer informatie hierover

- In situaties waarin de veiligheid van het kind in gevaar is, vindt 4 op de 10 ouders de veiligheid van het kind belangrijker dan de privacy. Eenderde van de ouders vindt veiligheid en privacy niet tegenover elkaar staan. Bijna niemand vindt de privacy belangrijker.
- Vooral ouders met oudere kinderen (+12 jaar) denken een goede balans te kunnen vinden tussen de veiligheid en de privacy van hun kind. Ouders met jongere kinderen hebben hier vaak nog niet over nagedacht.
- 9 op de 10 ouders maakt zich zorgen over één of meerdere privacykwesties. Ouders maken zich vooral zorgen om gegevens van hun kind die door anderen slecht beveiligd worden en gegevens en foto's die op internet en sociale media verspreid worden.
- 8 op de 10 ouders geeft aan behoefte te hebben aan informatie over privacy, vooral over privacy in het onderwijs en privacy bij internetgebruik.

Ouders zijn niet altijd goed op de hoogte van privacyregels en –wetten die gelden in het algemeen, bij de Jeugdgezondheidszorg en op school

- Ouders zijn niet op de hoogte van alle kenmerken van het dossier dat Jeugdgezondheidszorg bijhoudt van hun kind, vooral niet dat gegevens aangevuld mogen worden, hoe het dossier heet en waar ze terecht kunnen voor meer informatie.
- Een kwart van de ouders weet niet welke gegevens de school verzamelt en bewaart van hun kind. De helft van de ouders is hier slechts gedeeltelijk van op de hoogte.
- De helft van de ouders heeft er ook geen vertrouwen in dat de school van hun kind de leerlinggegevens goed beveiligt.
- De helft van de ouders is niet bekend met alle rechten m.b.t. het leerlingdossier dat op school wordt bijgehouden. Vooral niet met het feit dat de gegevens aangevuld, gewijzigd en verwijderd kunnen worden. Daarbij is driekwart er niet van op de hoogte dat in bepaalde situaties deze rechten niet meer gelden.

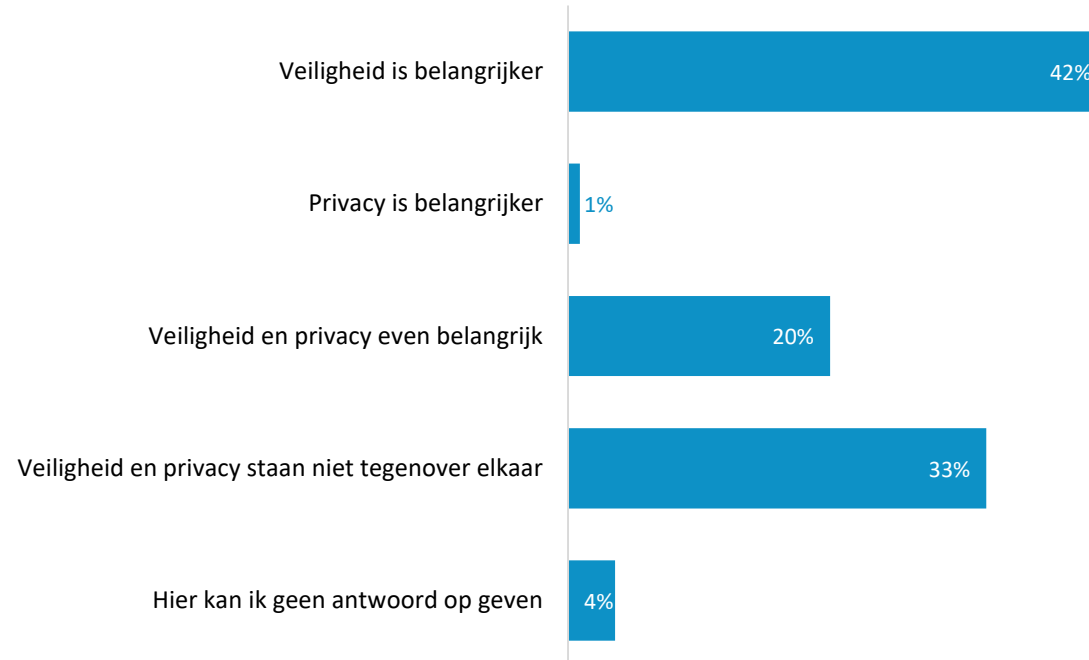
Bijna alle ouders zijn voorzichtig met het plaatsen van foto's op sociale media. Verder zijn ouders verdeeld over het omgaan met privacy in de opvoeding. Meer dan de helft maakt zich veel zorgen en controleert hun kind, de rest maakt zich minder zorgen en wil het kind privacy geven

- Eenderde van de ouders plaatst helemaal geen foto's van hun kinderen op sociale media, meer dan de helft doet dit wel, maar denkt hierbij wel na over het soort foto of het soort pagina waar het op geplaatst wordt.
- Eentiende van de ouders gebruikt een tracking-apparaatje. Veel ouders geven aan dat het tieners beperkt in hun privacy en dat ze alleen maar angstiger worden van een dergelijk apparaatje.
- Ruim de helft van de ouders wil de wachtwoorden van hun kind weten. Ouders geven aan dit gemiddeld tot en met hun 15^e jaar te willen weten. Daarbij bekijkt tweederde van de ouders de websites die hun kind bezoekt en ruim de helft van de ouders met kinderen boven de 12 bekijkt (wel eens) de WhatsApp-gesprekken van hun kind. De ouders die dit nooit doen geven als reden dat ze hun kind vertrouwen en hen wat privacy te willen geven.

4 op de 10 ouders vindt veiligheid belangrijker dan privacy

Eenderde geeft aan dat veiligheid en privacy niet tegenover elkaar staan

Wat is belangrijker wanneer er bijvoorbeeld sprake zou kunnen zijn van kindermishandeling:

Veiligheid en privacy kunnen botsten met elkaar. Bijvoorbeeld wanneer iemand vermoedt dat er sprake zou kunnen zijn van kindermishandeling. Dan gelden de regels voor privacy en toestemming niet. De overheid zet in deze situatie de veiligheid boven de privacy.

Wat vind jij belangrijker? De veiligheid of de privacy van het kind?

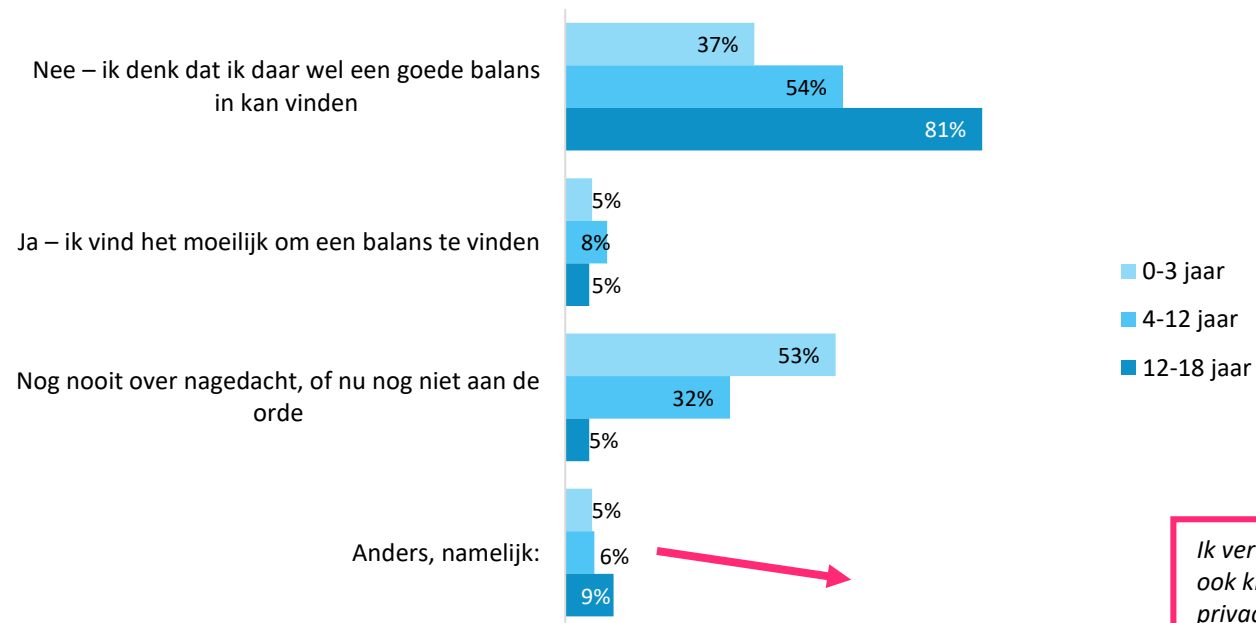
Basis: alle respondenten (n=327)

Vooral ouders met oudere kinderen kunnen een goede balans vinden tussen privacy en veiligheid

Ouders met jongere kinderen hebben er vaker nog nooit over nagedacht. Bijna niemand vindt het moeilijk om een balans te vinden.

Heeft u als ouder moeite om een balans te vinden tussen de privacy en de veiligheid van uw kind in de opvoeding?

Kinderen leren zelfstandig en onafhankelijk te worden. En niet laten leiden door angst.

Ik vertrouw mijn kinderen en ook kinderen hebben recht op privacy.

De privacy van mijn kinderen is belangrijk, geen gps, geen dagboek controle.

Ook in de opvoeding heb je te maken met de privacy en veiligheid van je kind. Zoals: wel of niet een GPS-tracker gebruiken om te zien waar je kind uithangt, of al dan niet in zijn of haar dagboek of telefoon kijken. Heb je daar moeite mee?

Basis: alle respondenten (n=327)

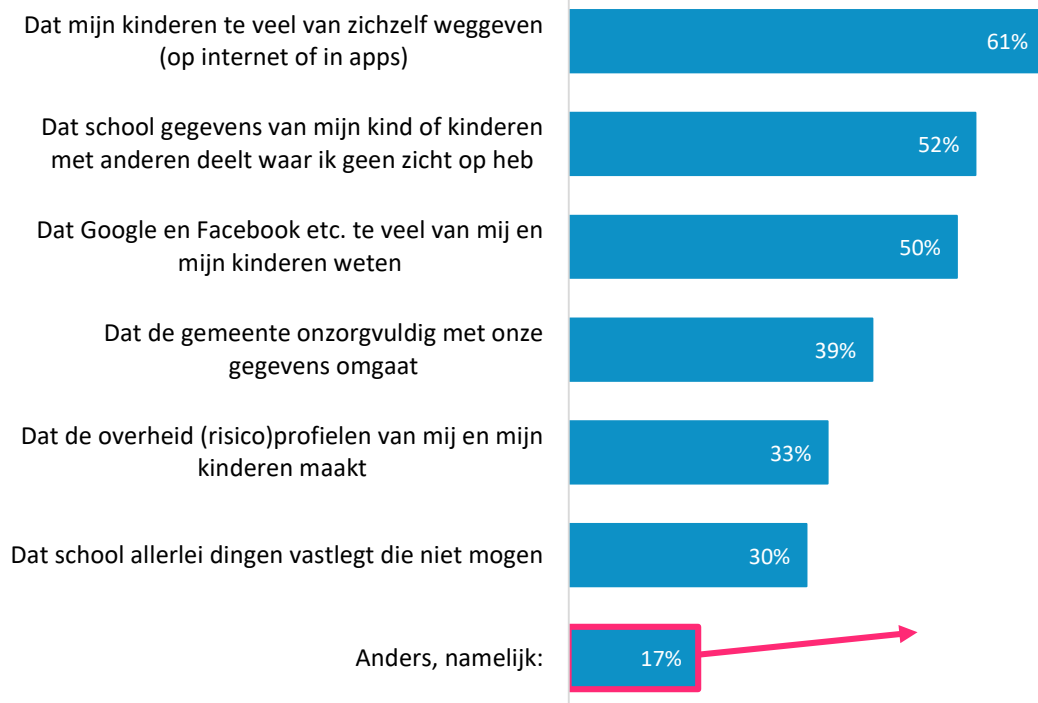
Bijna alle ouders maken zich zorgen over bepaalde privacykwesties

Ouders maken zich vooral zorgen over online privacy en hoe anderen (school, gemeente etc.) met gegevens omgaan

Zorgen over privacy-kwesties:

10% van de ouders maakt zich helemaal nergens zorgen over

”

Dat gegevens niet goed beveiligd zijn en dus in verkeerde handen terecht kunnen komen.

”

Dat andere ouders fotos/gegevens van mijn kind delen op social media.

”

Of ik mijn kinderen voldoende kan leren over privacy en de mogelijke gevaren van sociale media.

”

Dat er op internet een digitaal "spoor" van mijn kinderen ontstaat, dat ze zelf nooit meer kunnen aanpassen.

”

Dat gegevens erg slecht afgeschermd zijn en er erg onzorgvuldig met communicatie wordt omgegaan.

”

Dat anderen gebruik maken van gegevens en fotos die online staan.

Zijn er privacy-kwesties waarover je je zorgen maakt?

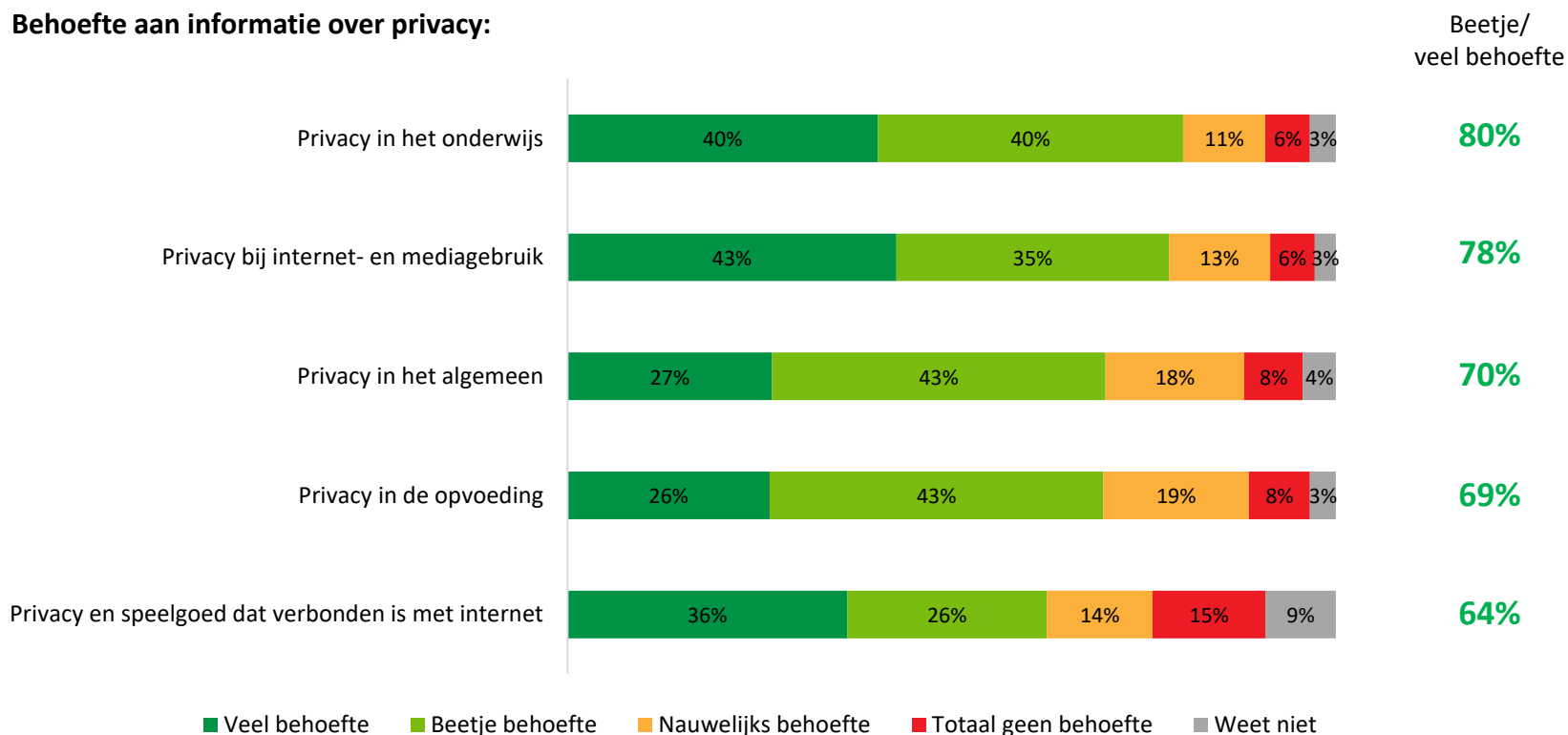
Basis: ouders die zich ergens zorgen over maken (n=295)

Ouders hebben veel behoefte aan informatie over privacy

Vooraf privacy in het onderwijs en privacy bij internet- en mediagebruik zijn onderwerpen waar ouders informatie over zouden willen

Behoeftte aan informatie over privacy:

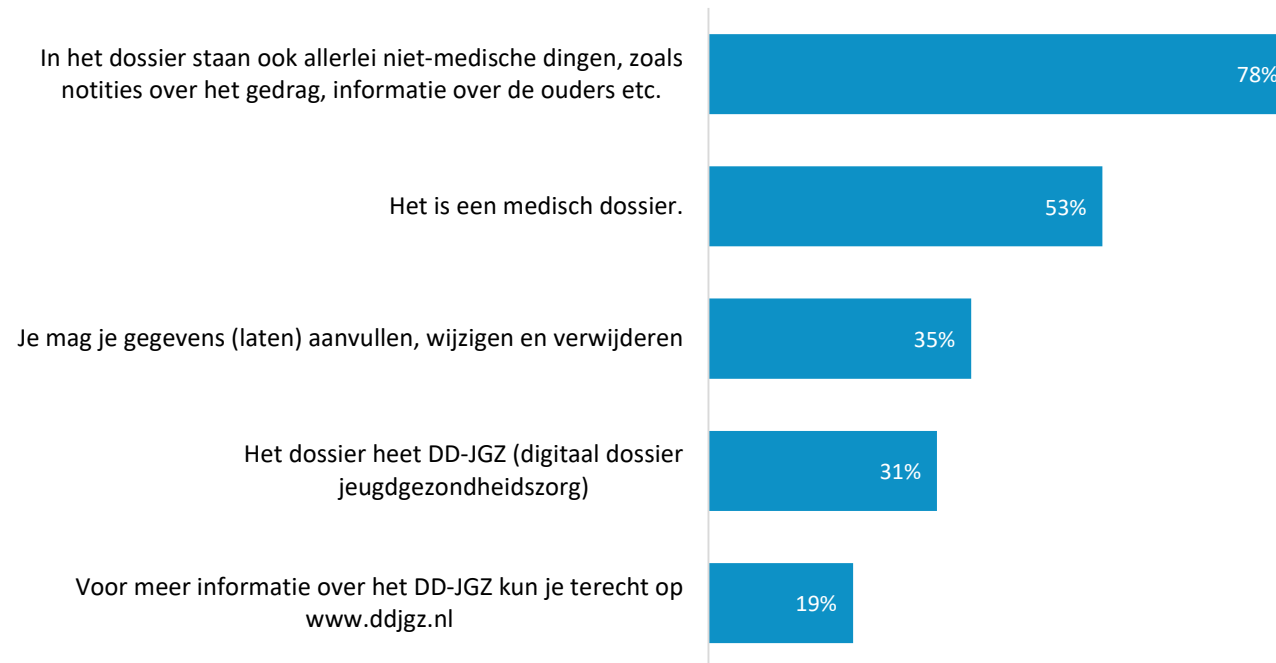
In hoeverre heb je behoefte aan informatie over privacy, in relatie tot je eigen ouderschap?

Basis: alle respondenten (n=326)

Ouders zijn niet bekend met alle kenmerken van het dossier bij de jeugdgezondheidszorg

Voornamelijk de naam van het dossier, de website en het feit dat gegevens gewijzigd mogen worden zijn bij de meeste ouders onbekend

Bekendheid kenmerken dossiervorming Jeugdgezondheidszorg:

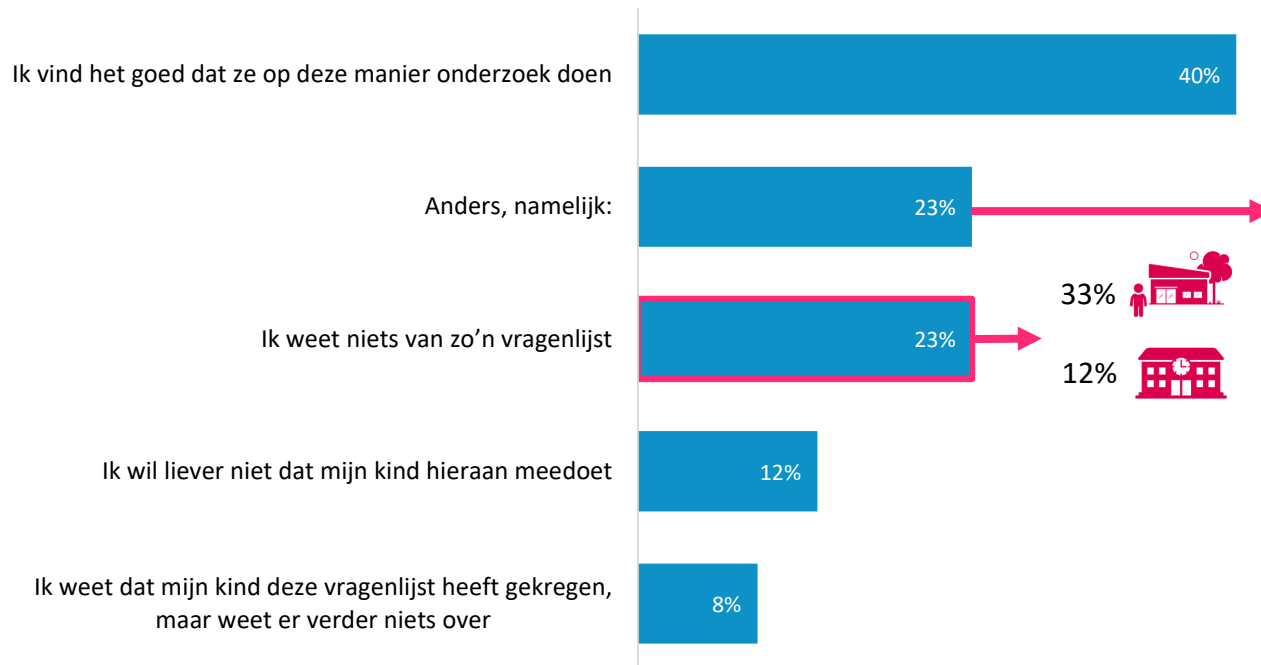
Met welke van onderstaande kenmerken van het dossier ben jij bekend?

Basis: alle respondenten (n=326)

Bijna de helft van de ouders is positief over de vragenlijst van de ggd, eentiende wil niet dat kind eraan meedoet

Een kwart van de ouders is niet bekend met (de inhoud van) de vragenlijst. Verder geven ouders aan de vragenlijst onbetrouwbaar te vinden of dat het verkeerde conclusies trekt.

Mening vragenlijst GGD:

” Ouders zouden geïnformeerd moeten worden dat kinderen zo'n vragenlijst krijgen en in hoeverre het anoniem is.

” Ik vind zo'n vragenlijst heel onbetrouwbaar. Je weet niet zeker of je kind hem aan jou geeft en wat erbij uitgelegd wordt.

” Op zich goed, maar ik ben er niet gerust op dat de gegevens niet in e.o.a. dossier terechtkomen.

” Er zitten risico's aan het echt goed invullen van zo'n vragenlijst: kinderen kunnen onnodig geproblematiseerd worden.

” De vraagstelling is soms zo gestuurd dat je een bij voorbaat voorspelbare uitkomst krijgt.

” Gevaar hiermee is dat er soms verkeerde conclusies worden getrokken.

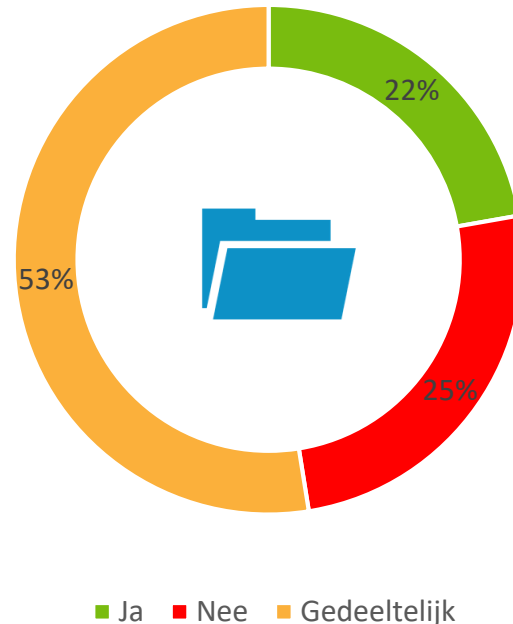
Leerlingen krijgen soms een vragenlijst van de GGD. Wat vind je van deze vragenlijst?

Basis: ouders met kinderen vanaf 4 jaar (n=296)

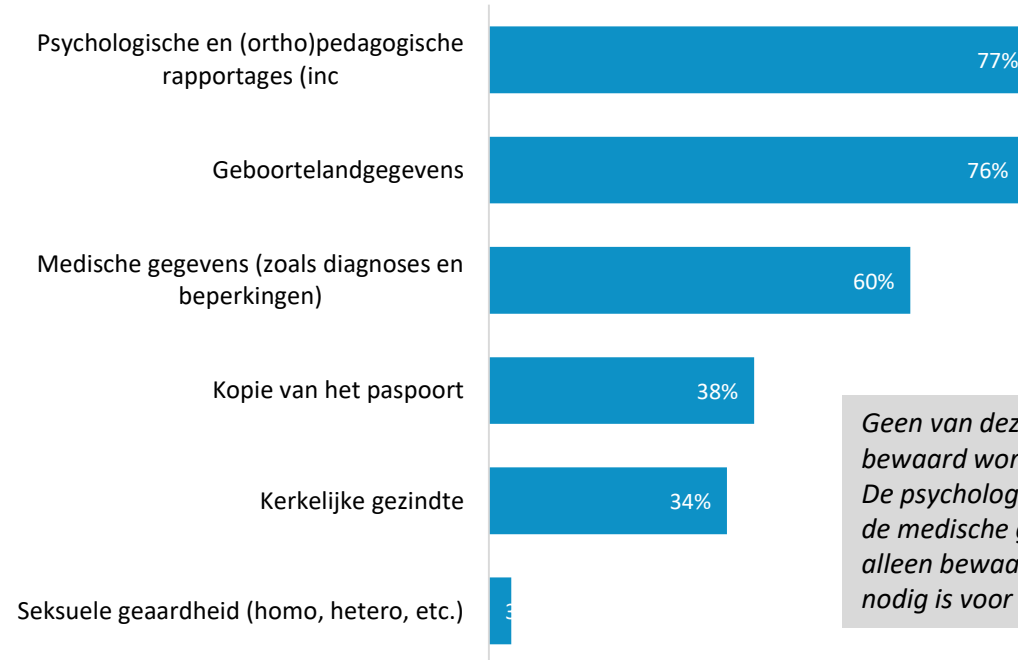
8 op de 10 ouders weten niet of slechts gedeeltelijk welke gegevens de school verzamelt en bewaart

De grote meerderheid van de ouders is er niet mee bekend dat psychologische rapportages, geboortelandgegevens en medische gegevens over het algemeen niet bewaard mogen worden

Bekend met welke gegevens de school verzamelt en bewaart:

Welke gegevens denk je dat de school mag bewaren?

Geen van deze gegevens mogen bewaard worden. De psychologische gegevens en de medische gegevens mogen alleen bewaard worden als het nodig is voor het leerproces.

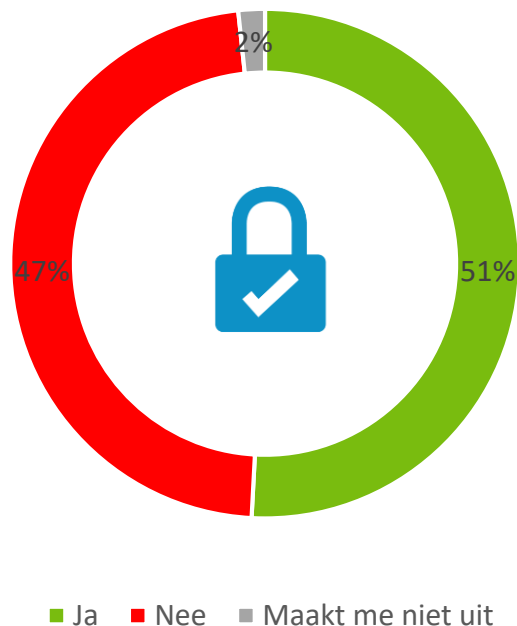
Weet je welke gegevens de school over je kind verzamelt en bewaart?
Welke van gegevens denk je dat de school mag bewaren?

Basis: ouders met kinderen vanaf 4 jaar (n=296)

Ongeveer de helft van de ouders weet niet dat ze gegevens in het leerlingdossier mogen laten, wijzigen, verwijderen of aanvullen.

De helft van de ouders heeft er geen vertrouwen in dat gegevens op school goed beveiligd worden

Vertrouwen dat scholen leerlinggegevens goed beveiligen:

Bekendheid met rechten leerlingdossier:

De school mag het dossier en de informatie over de leerling alleen onder voorwaarden of met toestemming van de ouders met anderen delen

88%

Je mag het dossier inzien

85%

Je mag de gegevens laten wijzigen als ze feitelijk onjuist zijn

55%

Je mag gegevens laten verwijderen als ze feitelijk onjuist zijn, niet ter zake doen of niet bewaard mogen worden

53%

Je mag het dossier laten aanvullen bijvoorbeeld met je eigen mening, als die afwijkt van de school

45%

Scholen moeten de leerlinggegevens die ze opslaan goed beveiligen. Vertrouw je erop dat dit goed gaat?

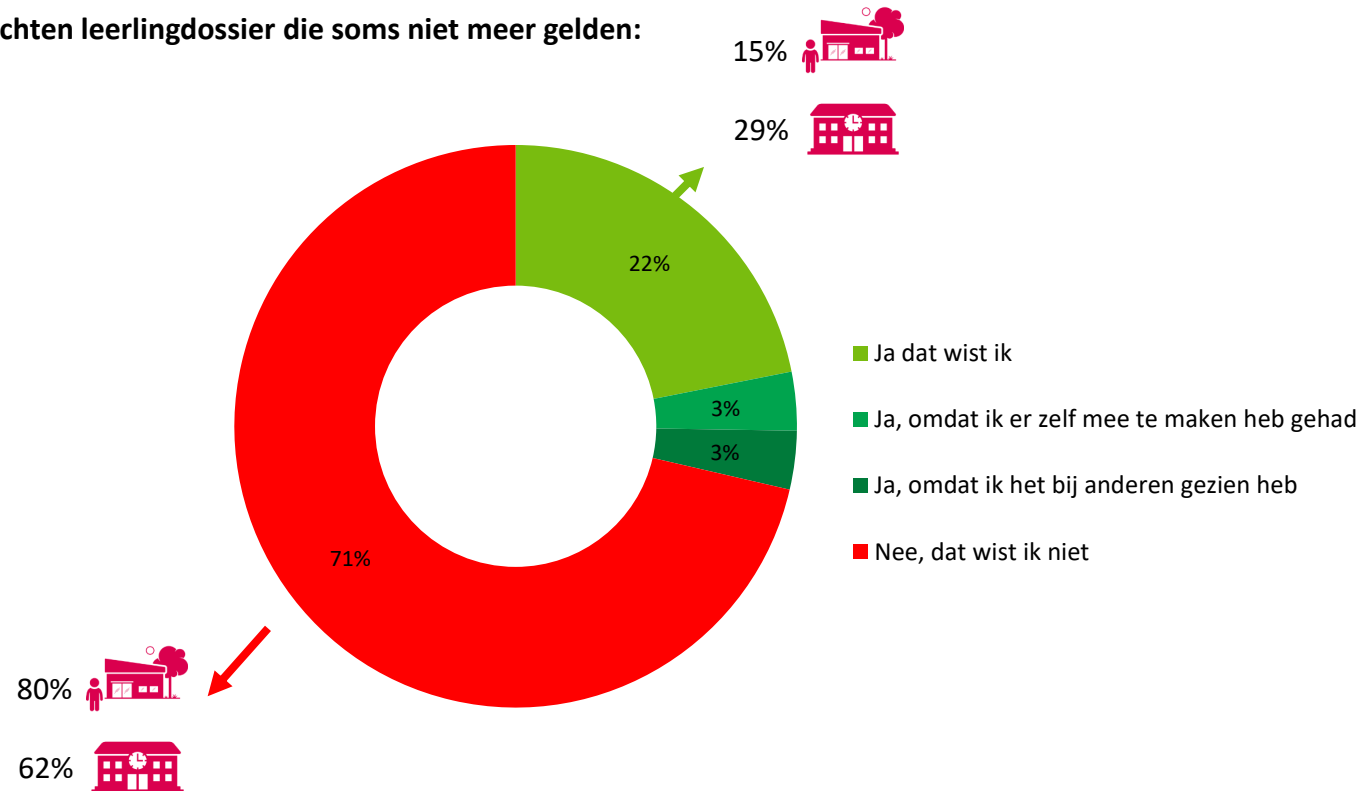
Hieronder staan je rechten, wat betreft het leerlingdossier dat de school bijhoudt. Met welke van deze rechten ben je bekend?

Basis: ouders met kinderen vanaf 4 jaar (n=296) /Basis: ouders met kinderen vanaf 4 jaar die bekend zijn met 1 of meer rechten (n=279)

Bijna driekwart van de ouders weet niet dat de rechten m.b.t. het leerlingdossier soms niet meer gelden

Ouders met kinderen op de middelbare school zijn hier meer bekend mee

Bekendheid met rechten leerlingdossier die soms niet meer gelden:

Soms blijken de rechten in de vorige vraag niet meer te gelden waardoor je de gegevens van je kind niet meer kunt inzien, wijzigen, of verwijderen of worden de gegevens met anderen gedeeld. Bijvoorbeeld: als dat 'in het belang van het kind' is (o.a. bij vermoedens van kindermishandeling). Of als de privacy van de andere ouder in het geding is (o.a. bij problematische scheidingen). Wist je dat?

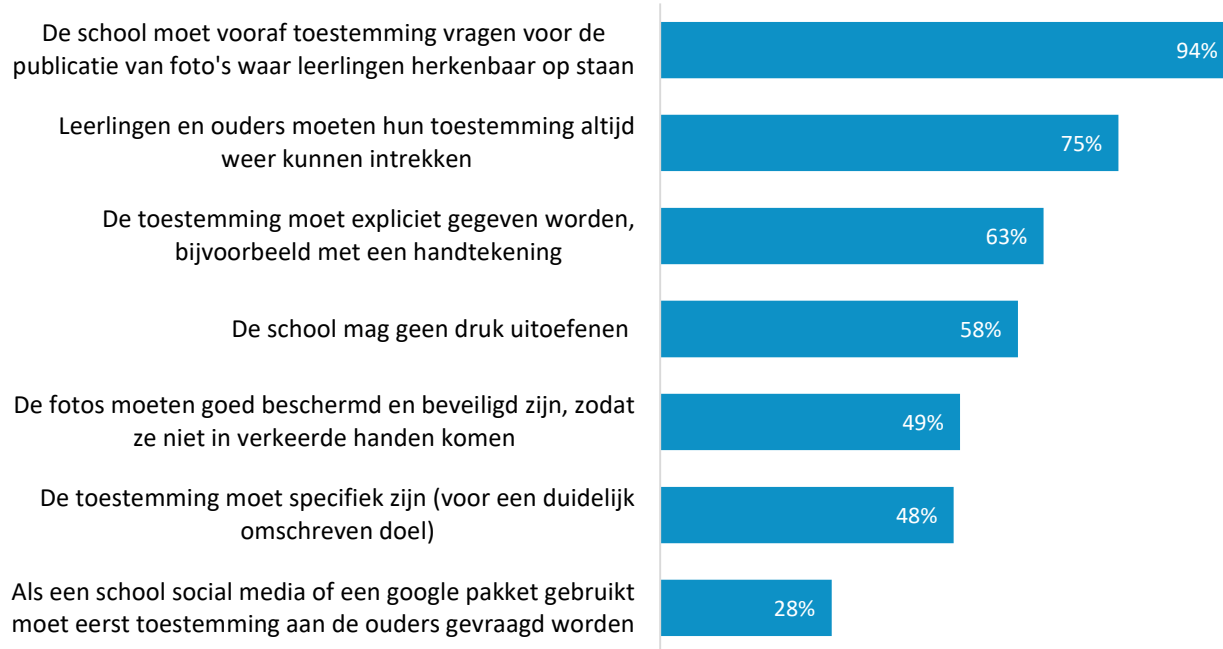
Basis: ouders met kinderen vanaf 4 jaar (n=297)

Ruime meerderheid is niet bekend met alle regels voor het publiceren van foto's van leerlingen

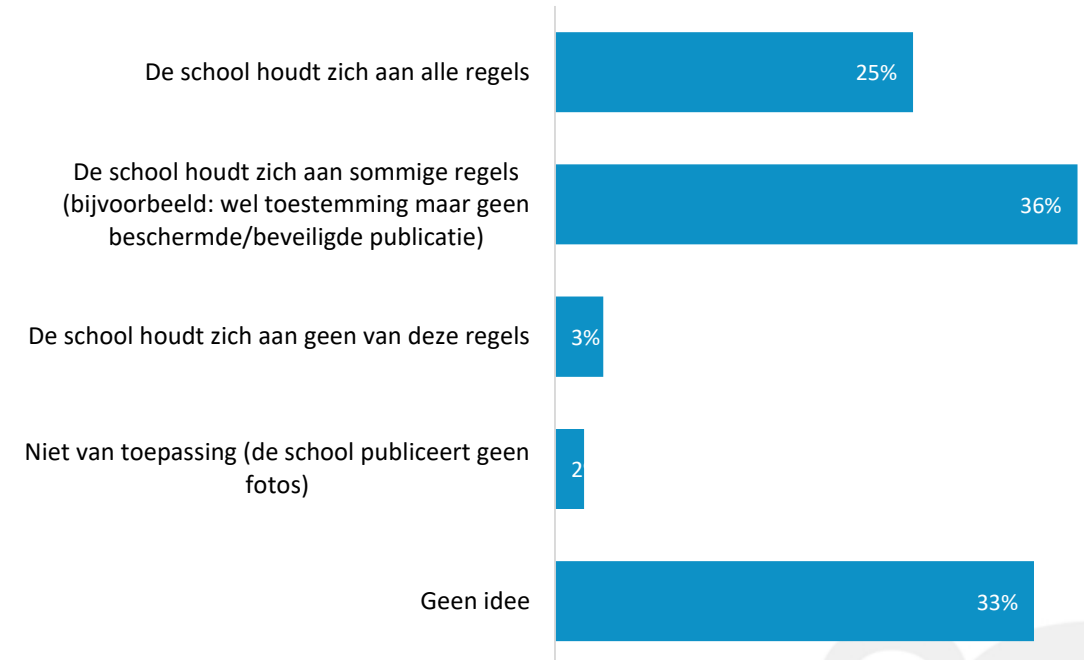
Meer dan de helft geeft aan dat de school zich aan sommige of alle regels houdt, eenderde van de ouders heeft geen idee

Bekendheid met regels publiceren foto's van leerlingen:

14% van de ouders is bekend met alle regels.
13% van de ouders is met geen van de regels bekend.

In hoeverre houdt de school zich aan deze regels:

In hoeverre ken jij de regels voor het publiceren van fotos van leerlingen?
In hoeverre houdt de school van je eigen kind of kinderen zich aan deze regels?

Basis: ouders met kinderen vanaf 4 jaar die bekend zijn met 1 of meer regels (n=286)
Basis: ouders met kinderen vanaf 4 jaar (n=297)

Opmerkingen over hoe anderen omgaan met foto's

Ouders zijn verdeeld in hun mening; de ene groep ouders maakt zich zorgen dat foto's te makkelijk geplaatst worden, de andere groep maakt zich juist niet zo druk hierom

” Dit wordt te makkelijk gebruikt voor marketing/communicatie doeleinden, zonder stil te staan bij de mogelijke (mis)gebruiken van fotos.

” Ik denk dat de ouders (en oppas/oma's etc.) nog het minst zorgvuldig omgaan met het plaatsen van fotos.

” Mijn school zet alles op FB. Toen ik daar iets van zei was het: "alle ouders vinden het leuk hun kind op de foto te zien".

”
Laten we niet zo moeilijk doen over privacy.

” Ik denk dat het in deze wereld met zoveel media erg lastig wordt om te voorkomen dat jouw kind bv op sociale media komt.

” Van andere organisaties hoor je hierover niet veel. Toestemming vragen komt weinig voor beseft ik nu pas.

” Ik denk dat we hier nog een hele slag in te maken hebben.

” Ik maak mij er niet zo druk om zolang het normale, positieve foto's blijven.

” We zijn volledig aan het doorslaan in het land. We wantrouwen elkaar. Ik hoop dat we ooit hier wat relaxter over kunnen zijn.

” Men is zich vaak onvoldoende bewust van de risico's.

” Andere ouders die zomaar fotos van mijn kinderen op social media plaatsen, sportclubs doen dit ook ongevraagd.

” De school van mijn dochter publiceert fotos op Twitter. Naar mijn weten zonder toestemming te vragen van ouders.

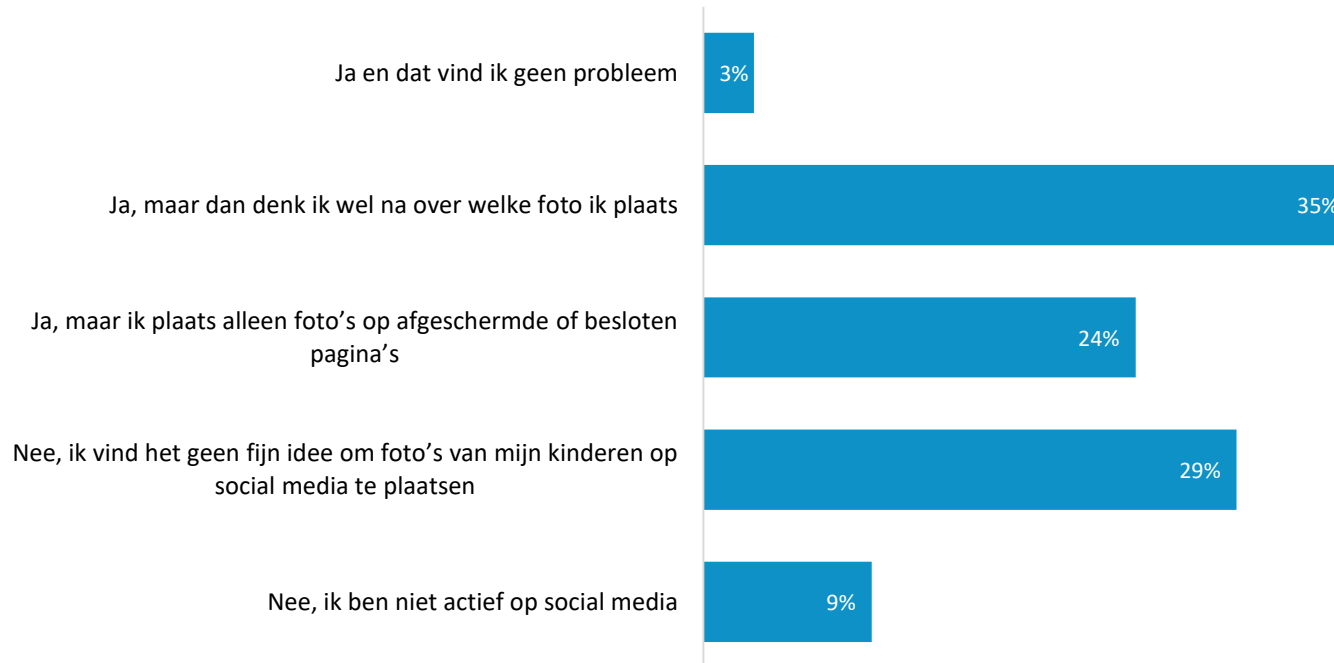
Wil je nog iets opmerken over de manier waarop anderen (school, sportclub, reisorganisatie etc.) omgaan met foto's, dan kan dat hier.

Basis: ouders die nog een opmerking wilden plaatsen (n=182)

Bijna niemand plaatst zomaar foto's van hun kinderen op social media

Meer dan de helft van de ouders plaatst wel foto's van hun kinderen, maar denkt wel na over de foto of de pagina waarop het gepost wordt, ruim eenderde van de ouders doet het helemaal niet.

Zelf foto's van kinderen publiceren op social media:

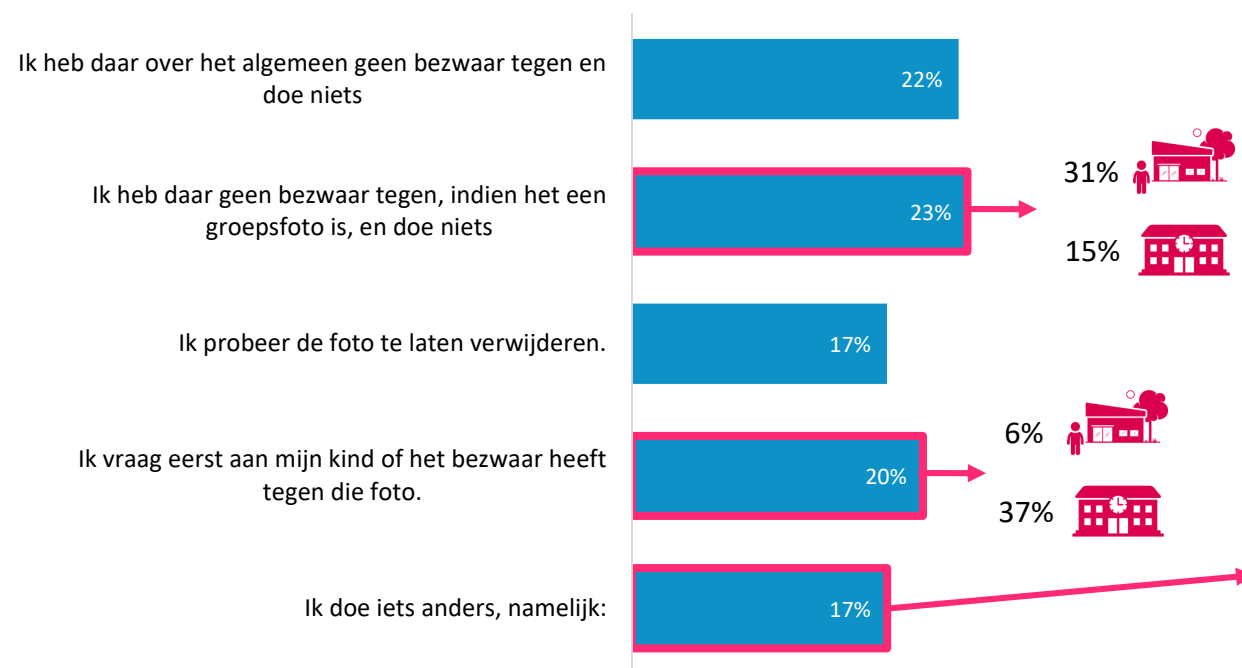
Publiceer je zelf (wel eens) foto's van je kind of kinderen op social media?

Basis: alle respondenten (n=327)

Bijna een vijfde van de ouders laat foto's van hun kind van social media verwijderen als een ander het plaatst

Bijna de helft van de ouders geeft aan geen actie te ondernemen, wel is daarbij voor een kwart het type foto van belang

Wat te doen als een ander een foto van je kind op social media plaatst:

”
Laten weten dat ik het niet op prijs stel dat een ander fotos plaatst.

” Ik vind het soms vervelend en kan het wel eens zeggen tegen de persoon die de foto geplaatst heeft maar ik maak er ook geen drama van.

” Het ligt aan de foto en of hij goed zichtbaar is of niet, als ik het niet ok vind onderneem ik actie om deze te laten verwijderen.

” De meeste ouders vragen me toestemming, die ik dan geef.

” Ik heb er bezwaar tegen, maar doe er niks aan als het gebeurt

” Het is de zaak van mijn kind, zij en haar vriendinnen plaatsen voortdurend foto's van zichzelf en elkaar. Ik probeer haar wel bewust te maken van hoe ze hiermee omgaat.

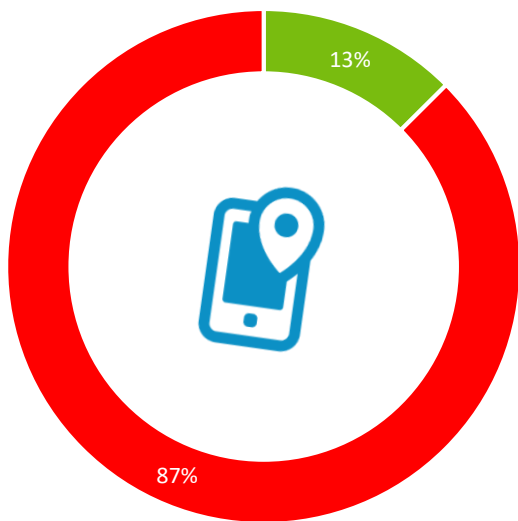
Wat doe je als je een foto van je kind tegenkomt op social media, die je zelf niet geplaatst hebt?

Basis: alle respondenten (n=327)

Ruim 1 op de 10 gebruikt een tracking-apparaatje bij kind

Ouders geven aan dat het tieners beperkt in hun vrijheid en alleen maar meer angst creëert, maar eenderde van de ouders vindt een dergelijk apparaatje wel nuttig.

Gebruik tracking-apparaatje bij kind:

■ Ja ■ Nee

Mening tracking-apparaatje:

(Helemaal) mee eens

Het beperkt tieners in hun vrijheid om hun gang te gaan

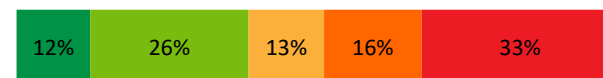
78%

Je wordt er alleen maar angstiger door

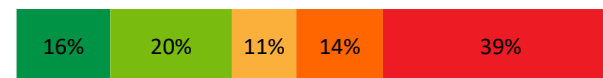
58%

Nuttig in de basisschoolleeftijd

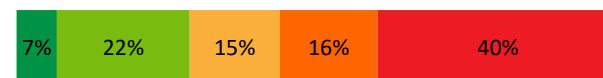
39%

Nuttig bij peuters en kleuters

36%

Nuttig bij tieners

29%

■ Helemaal mee eens ■ Beetje mee eens ■ Weet niet / geen mening ■ Beetje mee oneens ■ Helemaal mee oneens

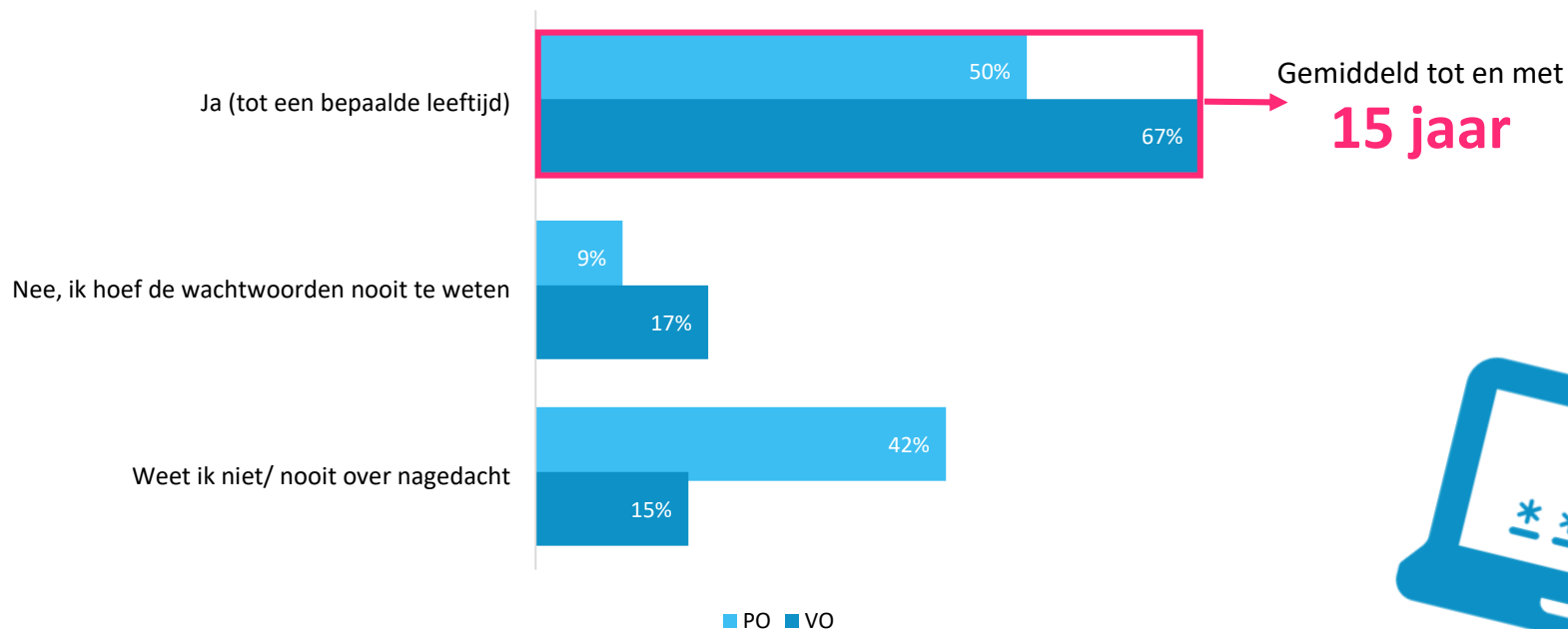
Er zijn technische mogelijkheden om altijd te kunnen zien waar je kind uithangt. Bijvoorbeeld met een gps-horloge, een gps-polsbandje, of een smartphone-app. Gebruik (of gebruikte) je zelf zo'n tracking-apparaatje? Los van of je zelf zo'n tracking-apparaatje gebruikt: wat vind je ervan?

Basis: alle respondenten (n=327)

Ruim de helft van de ouders wil wachtwoorden van hun kinderen weten tot en met hun 15^e

Slechts eentiende hoeft de wachtwoorden nooit te weten, een substantieel deel (voornamelijk ouders met basisschoolkinderen) heeft er nooit over nagedacht

Wachtwoorden van kind willen weten:

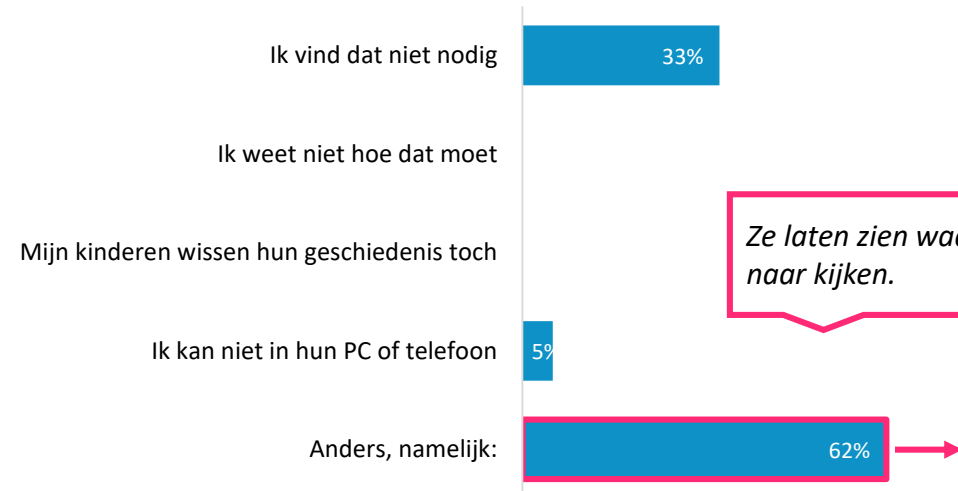
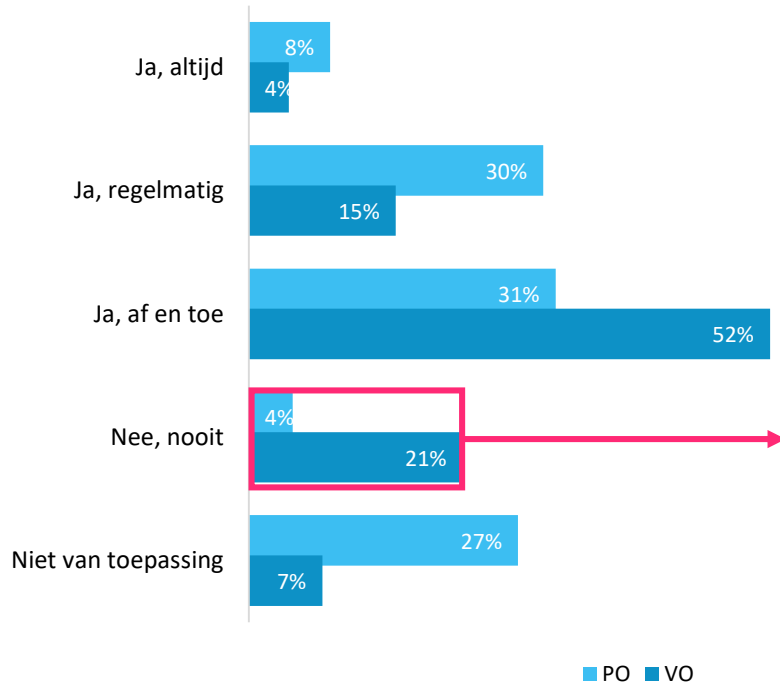
Tot welke leeftijd wil je de wachtwoorden van Gmail, social media, telefoon, enzovoort van je kinderen weten?

Basis: alle respondenten (n=327)
Basis: gemiddelde leeftijd (n=115)

Tweederde van de ouders kijkt af en toe of vaker welke websites hun kind bezoekt

Slechts eentiende doet dit nooit omdat zij dit niet nodig vinden of vanwege de privacy

Bezochte websites kind bekijken:

Ze laten zien waar ze naar kijken.

Ik weet wat ze bekijken, we praten regelmatig over veiligheid en privacy. Ik wil niet hun privacy schaden door hun gangen compleet na te gaan.

Ik vraag ernaar en geef ze het vertrouwen.

Kijk je wel eens welke websites je kinderen bezocht hebben?
Je gaf aan dat je nooit kijkt welke websites je kinderen bezocht hebben, waarom niet?

Basis: alle respondenten (n=327)

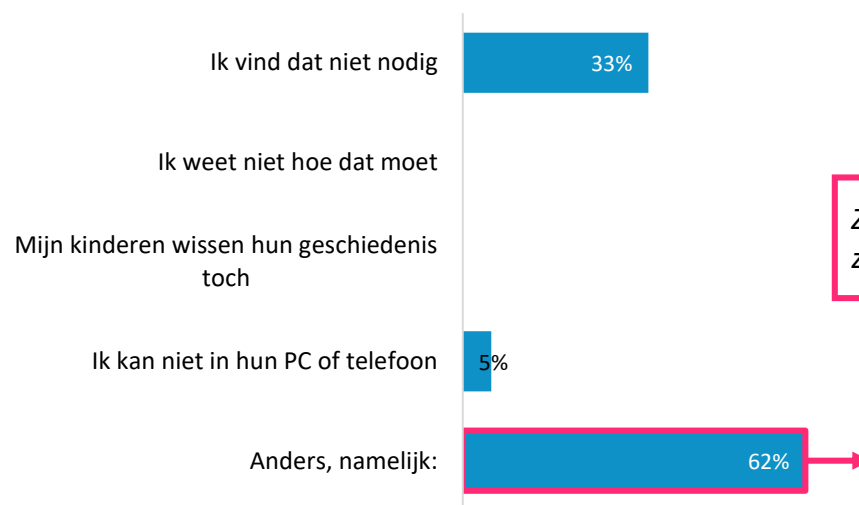
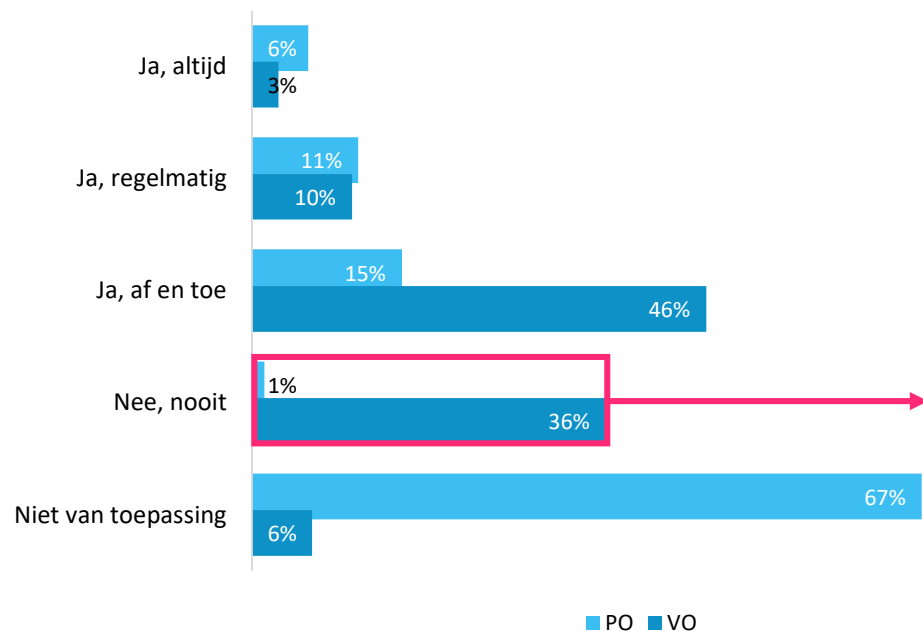
Basis: ouders die nooit kijken welke websites bezocht worden (n=39)

Meer dan de helft van de ouders met kinderen boven de 12 bekijkt wel eens de whatsappgesprekken van hun kind

Eenderde doet dit nooit omdat zij dit niet nodig vinden of vanwege de privacy

Whatsapp-gesprekken kind bekijken:

Ze laten mij het soms zelf zien.

Ik heb geen reden om het te bekijken en ze hebben ook recht op een beetje privacy

Ze geven zelf aan als er vreemde dingen zijn, dan geven we tips hoe daar mee om te gaan

Kijk je wel eens de WhatsApp-gesprekken van je kinderen?
Je gaf aan dat je nooit de WhatsApp-gesprekken van je kind bekijkt, waarom niet?

Basis: alle respondenten (n=327)

Basis: ouders die nooit WhatsApp-gesprekken bekijken (n=55)

ACHTERGROND

- Privacy is een belangrijk onderwerp, omdat scholen, overheden en bedrijven steeds meer over ons en onze kinderen willen weten. Vaak met de beste bedoelingen, zoals meer veiligheid, beter onderwijs, en betere zorg. Maar hoe meer gegevens er worden prijsgegeven, hoe meer risico's. Denk bijvoorbeeld aan het risico op identiteitsfraude, waarbij iemand op andermans naam een telefoonabonnement kan afsluiten. Of het risico dat iemand een foto van een kind misbruikt voor het maken van gefotoshopte kinderporno. Het is daarom van belang om in kaart te brengen hoe dit onderwerp leeft binnen gezinnen, welke vragen ouders hebben over dit onderwerp, aan wat voor informatie zij behoefte hebben en in welke vorm zij hierbij ondersteuning nodig hebben.

Definitie privacy:

In dit onderzoek gaat het over ouderschap en privacy. Dat wil zeggen: welke informatie – over jezelf en je kinderen – deel je met anderen. En wat die anderen daar wel en niet mee mogen doen.

Bij privacy gaat het om de bescherming van jou als persoon. Het recht op privacy betekent dat jij mag bepalen wat je van jezelf deelt, met wie en waar en wanneer je dat doet.

HOOFDDOELSTELLING

In kaart brengen hoe ouders tegen privacy aankijken, wat zij weten van privacy in het algemeen, bij de Jeugdgezondheidszorg en op school en hoe ouders hier zelf mee omgaan.

IN KAART BRENGEN HOE OUDERS TEGEN PRIVACY AANKIJKEN, WAT ZIJ HIERVAN WETEN EN HOE ZIJ OMGAAN.

1. Hoe kijken ouders over het algemeen tegen privacy aan?

- Wat vinden ouders belangrijk?
- In hoeverre zijn ouders hiermee bezig?
- In hoeverre maken ouders zich zorgen?

2. Wat weten ouders van privacy?

- In hoeverre zijn ouders op de hoogte van privacyregels en -wetten?
- In hoeverre zijn ouders ervan op de hoogte hoe de school hiermee omgaat?
- In hoeverre zijn ouders ervan op de hoogte hoe de gezondheidszorg hiermee omgaat?

3. Hoe gaan ouders zelf met privacy om?

- In hoeverre houden ouders hun kinderen in de gaten (online en offline)?
 - Waar lopen ouders tegenaan?

METHODE EN DOELGROEP

- Dit onderzoek is in opdracht van Stichting Opvoeden.nl en Ouders & Onderwijs en in samenwerking met Ouders Online uitgevoerd.
- Er is een online, kwantitatief onderzoek gehouden onder leden van ons Landelijk Ouderpanel.
- De respondenten zijn geen representatieve afspiegeling van ouders met kinderen (0 – 18 jaar) in Nederland. Hier dient rekening mee gehouden te worden bij het doen van uitspraken. Zie de achtergrondgegevens van het respondenten.

VELDWERK EN STEEKPROEF

- De vragenlijst heeft open gestaan van 8 tot en met 18 februari 2018.
- In totaal zijn (n=1.068) panelleden benaderd, waarvan (n=327) de vragenlijst hebben ingevuld (respons 31%).

ICONEN

Baby/peuter
(0-4 jaar)

Basisschoolkind
(4-12 jaar)

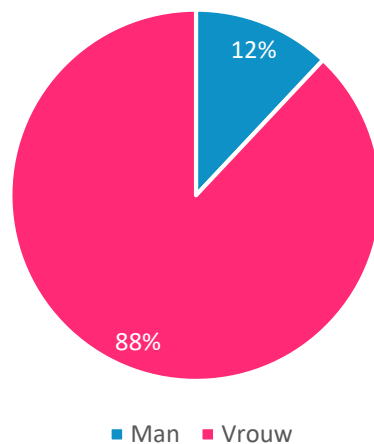
Middelbare
school kind
(12-18 jaar)

SIGNIFICANTIE

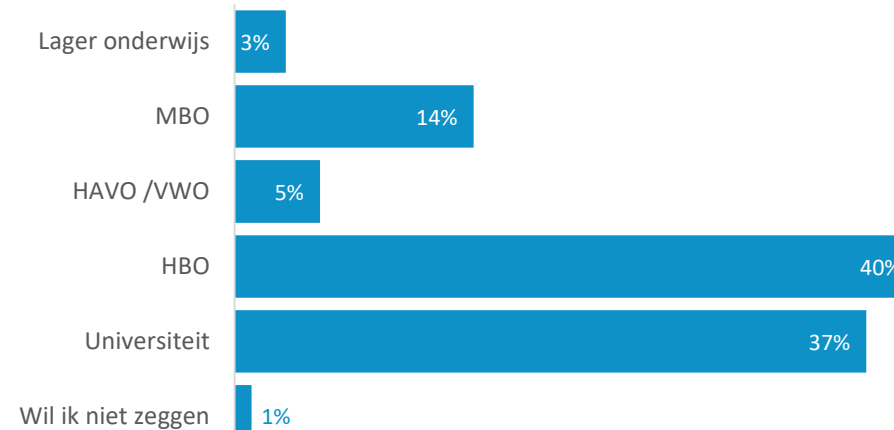
- Verschillen tussen bovenstaande groepen worden in dit rapport aangeduid met de iconen.
- De verschillen worden alleen weergegeven wanneer deze significant zijn.

Achtergrondgegevens respondenten

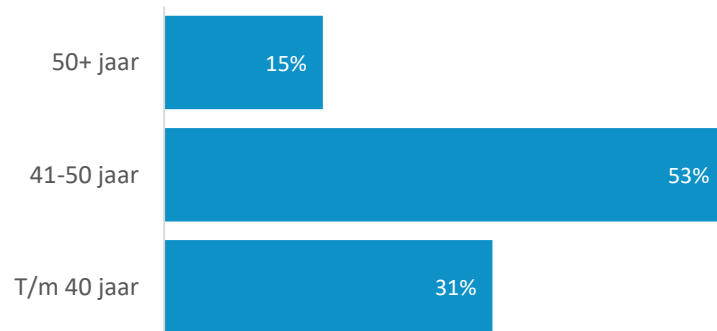
Geslacht

Opleiding

Leeftijd

Leeftijd kind

